

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
Заң факультеті
Кеден, қаржы және экологиялық құқық кафедрасы

ҚОРЫТЫНДЫ ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ

Пән: 1665997 Су заңнамасын жетілдіру мәселелері

«7М04217 Құқықтану» білім беру бағдарламасы негізінде жасалынды

Курс – 1
Семестр – 2
Кредит саны – 6
Білім бері нысаны: күндізгі

Алматы 2025 ж.

Кіріспе

7М04217-Құқықтану» білім беру бағдарламасы мамандығы бойынша бакалавриат білім алу бағдарламасын игеру ҚР Мемлекеттік жалпыға міндетті білім стандартына және академиялық саясатқа сәйкес, пәнді оқып игеру емтиханды тапсырудан тұратын қорытынды бақылаумен аяқталады. Емтихан - қорытынды бақылауға бакалавриаттың оқу бағдарламалары мен оқу жұмыс жоспарына сәйкес, пән бойынша білім алу процесін аяқтап тиісті балл жинаған студенттер ғана жіберіледі. Емтихан академиялық күнтізбеде және оқу жұмыс жоспарында көрсетілген мерзімдерде өткізіледі.

Қанағаттанарлықсыз баға алған студенттерге осы кезеңдегі қорытынды бақылауды қайта тапсыруға тек ақылы түрде кредит төлеп, қайта оқу арқылы рұқсат етіледі. Апелляция беру қарастырылған. Емтихан нәтижесі бойынша қанағаттанарлықсыз баға алған студент университет бұйрығымен қайтадан оқуға тіркеледі, FX қайта тапсырылады. Қанағаттанарлықсыз баға алғаннан кейінгі берілген денсаулық жағдайына байланысты құжаттар қарастырылмайды.

Емтиханға дайындықтың негізгі тақырыптары:

1. Тақырып. Су құқық ұғымын, пәні мен жүйесі. Су құқықтық қатынастардың түсінігі, құрамы мен түрлері

Негізгі сұрақтар: Мемлекеттің суға қатысты функциясы. Су құқығының түсінігі мен пәні. Су құқық әдістері мен экологиялық құқықтың қағидалары. Су құқықтық қатынастардың түсінігі мен мазмұны. Су құқықтық қатынастардың түрлері, олардың субъектілері мен объектілері. Су қатынастардың пайда болу, өзгеруі және тоқтатылу жолдары мен негіздері

2. Тақырып. Су құқығының тарихы мен қайнар көздерін талдау **Негізгі сұрақтар:** Су құқығының қалыптасуы мен дамуының негізгі кезеңдері.

Су құқығының қайнар көздерінің түсінігі, ерекшеліктерімен жіктелуі.

3. Тақырып. 3. Су объектілеріне меншік құқығы.

Негізгі сұрақтар: Су объектілері мен ресурстарға меншік құқығының түсінігі мен мазмұны. Су объектілері мен су ресурстарға меншік нысандары.

4. Тақырып. Су пайдалану құқығы ұғымын және олардың түрлері **Негізгі сұрақтар:** Суды пайдалану құқығының түсінігі мен түрлері. Суды пайдалану құқығының объектілері мен субъектілері. Суды пайдалану құқығының мазмұны. Су ресурстарды жалдау шарты.

5. Тақырып. Суды пайдалану мен қоршаған ортаны қорғаудың мемлекеттік құқықтық механизмі.

Негізгі сұрақтар: Суды пайдалану және қоршаған ортаны қорғау саласындағы мемлекеттік реттеудің түсінігі, ерекшеліктері. Суды пайдалану және қоршаған ортаны қорғау саласындағы мемлекеттік реттеудің функциялары.

6. Тақырып. Суды пайдалану және қоршаған ортаны қорғау саласындағы мемлекеттік-құқықтық басқару

Негізгі сұрақтар: Суды пайдалану және қоршаған ортаны қорғау саласындағы басқару функциялары мен әдістері. Суды пайдалану және қоршаған ортаны қорғау саласындағы мемлекеттік басқару жүйесі.

7. Тақырып. Судың қауіпсіздігін құқықтық қамтамасыз ету

Негізгі сұрақтар: Су қауіпсіздігінің мақсаты мен міндеттері. Қазақстан Республикасының су қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау саласындағы заңнамасын және экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі халықаралық-құқықтық актілер. Төтенше экологиялық жағдайдағы су қауіпсіздігі және экологиялық апат аймақтары.

8. Тақырып. Су қауіпсіздігін құқықтық қамтамасыз ету

Негізгі сұрақтар: Су қауіпсіздігінің мақсаты мен міндеттері. Қазақстан Республикасының су қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау саласындағы заңнамасын

және экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі халықаралық-құқықтық актілер. Төтенше экологиялық жағдайдағы су қауіпсіздігі және экологиялық апат аймақтары.

9. Тақырып. Су құқық бұзушылықтары үшін заңды жауапкершілік.

Негізгі сұрақтар: Суды қорғау заңнамасын бұзу үшін заңдық жауапкершіліктің ерекшеліктері. Су заңнамасын бұзғаны үшін заңды жауапкершіліктің түрлері. Суды қорғау және су саласындағы заңнаманы бұзғаны үшін таксалық жауапкершілік .

10. Тақырып. Судың-құқықтық режимі және оларды қорғау.

Негізгі сұрақтар: Су ресурстары ұғымын және судың жекелеген санаттарының құқықтық режимі. Суды қорғаудың мақсаттары мен міндеттері. Суды пайдалану кезіндегі экологиялық талаптар.

11. Тақырып. Судың экологиялық-құқықтық режимі және оларды қорғау.

Негізгі сұрақтар: Су пайдалану құқығын және оның түрлері. Су пайдалану құқығының пайда болуы мен тоқтатылу негіздері. Суды пайдалану кезіндегі экологиялық талаптар. Суды пайдалану келісім-шарты.

12. Тақырып. Судың құқықтық режимі және оларды қорғау.

Негізгі сұрақтар: Суды пайдалану құқығының ерекшеліктерін және оның түрлері. Су бассейндерін, теңіздерді, өзендерді, көлдерді қорғаудың құқықтық шаралары. Су заңнамасын бұздан келтірілген зиянды өтеу..

13. Тақырып. Судың режимін және оларды қорғау.

Негізгі сұрақтар: Су пайдалану құқығы ұғымын және оның түрлері. Су ресурстарын пайдалану құқығының пайда болуы мен тоқтатылуының негіздері. Су заңнамасын бұзғаны үшін жауапкершіліктің ерекшеліктері

14. Тақырып. Су пайдалану мен қорғаудың құқықтық режимі. **Негізгі сұрақтар:** Суды құқықтық қорғау және пайдалану объектісі ретінде. Суды қорғаудың құқықтық шаралары. Суды қорғау және пайдалану туралы заңнаманы бұздан келтірілген зиянды өтеу.

15. Тақырып. Суды құқықтық реттеу

Негізгі сұрақтар: Судың құқықтық режимінің ерекшеліктері.

Ұсынылатын әдебиеттер тізбесі

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 9 қаңтардағы № 212 Экологиялық кодексі.// «Әділет» АЖО веб-сайтында электрондық ресурс ретінде қолжетімді: <http://adilet.zan.kz/rus/docs/K070000212>;
2. Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 20 маусымдағы Жер кодексі //Электронды ресурс ретінде «Әділет» АЖО веб-сайтында: <http://adilet.zan.kz/rus/docs/K030000442>;
3. Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы Қазақстан Республикасының 2017 жылғы 27 желтоқсандағы № 125-VI ЗРК Кодексі.
4. Природоохранное законодательство РК: Учебно- методическое пособие. А.И. Алдабергенова. - Костанай, 2017. - 178 с
5. Айгаринова Г.Т., Джангабулова А.К. Қазақстан Республикасының экологиялық құқығы: оқу құралы-А., 2018. – 448 б.
6. Культелеев С.Т. Экологическое право Республики Казахстан: учебное пособие. – Алматы: «NURPRESS», 2011. – 432 с.
7. Природоохранное законодательство РК: Учебно-методическое пособие. А.И. Алдабергенова. - Костанай, 2017. - 178 с

Интернет-ресурстар: Оқу материалы-дәріс тезистері Экологиялық құқық, сондай-ақ үй тапсырмаларын, жобаларды, СӨЖ орындау үшін қажетті оқу-әдістемелік материалсіздің сайтыңыздағы бете қол жетімді www.univer.kaznu.kz. ПОӘК бөлімінде.

Бағаны көтермелеумақсатында емтиханды қайта тапсыруға жол берілмейді.

Емтихан сұрақтары тексерістен өтіп бекітіледі.

Емтихан өткізу ережелері

Емтихан нысаны - стандартты ауызша офлайн. Ауызша емтихан: дәстүрлі - сұрақтарға жауаптар. Ауызша емтихан - емтихан кестесі бойынша білім алушы оқытушымен немесе емтихан комиссиясының өкілдерімен қабылданады. Комиссия емтиханның басынан бастап аяқталғанға дейін емтиханның талаптарының сақталуын қамтамасыз етеді.

Емтихан форматы - офлайн ауызша.

Емтиханды қабылдау факультет бекіткен кестеге сәйкес қабылданады.

Студенттің ауызша емтихан тапсыру процесі емтихан билетін таңдау түрінде жүзеге асырылады, оған студент емтихан комиссиясына ауызша жауап беруі керек. Ауызша емтихан өткізу кезінде міндетті түрде комиссиямен жүзеге асырылады.

Ауызша емтихан өткізіледі:

- бекітілген дәрісханада;
- комиссия құрамында.

Емтихан өткізуді бақылау

Оқытушы немесе емтихан комиссиясы:

- емтиханның талабын түсіндіреді,
- билет сұрақтарының қайталанбауын тексереді.

Ұзақтығы

Дайындық уақыты - емтихан алушы немесе емтихан комиссиясы шешеді. Жауап беру уақыты - емтихан алушы немесе емтихан комиссиясы шешеді. Билеттің барлық сұрақтарына жауап беру үшін 15-20 минут ұсынылады.

Емтиханды өткізу кестесі емтихан тапсырушы студенттер мен оқытушыларға алдын ала белгілі болуы тиіс, яғни бекітілген кестеге сәйкес, бекітілген дәрісханада өткізіледі. Бұл кафедралар мен факультеттердің жауапкершілігі.

Емтихан форматы - офлайн ауызша. Білім алушы «осы жерде және қазір» нақты уақыт режимінде емтихан тапсырады.

Емтиханның ұзақтығы - бекітілген кестеде күні мен уақыты көрсетіледі.

Билеттер студенттер үшін автоматты түрде жасалады.

Оқытушы

1. Univer жүйесінде «Қорытынды емтихан бағдарламасы» орналастырылады және пән бойынша қорытынды емтихан pdf форматында, онда көрсетілуі керек:

- емтихан өткізу ережелері;
- Бағалаусаясаты;
- өткізукестесі;
- емтихан өткізу платформасы

Маңызды. Емтихан сұрақтарын жариялауға тыйым салынады. Тек қорытынды емтихан бағдарламасында пән бойынша қамтылатын сұрақтар жазылады.

2. Оқытушы міндетті түрде кестедегі емтихан күнін белгілегеннен кейін студенттерге қорытынды емтиханның ережелері қайда орналасқанын хабарлайды.

Емтихан регламентін жариялайды:

- емтихан тапсырушылардың тәртібі,
- дайындық уақыты,
- жауап беру уақыты;
- қажет болған жағдайда қағазда жауаптардың тезистерін құрастыруға рұқсат береді;

- қаламмен;
- емтихан алушы паракты көрсетуі керек екенін ескертеді.

Оқытушы:

1. емтихан тапсырушының тегін, атын және әкесінің атын жариялайды;
2. емтихан алушыдан жекебасын куәландыратын құжатты көрсетуді сұрайды (жеке куәлік немесе төлқұжат. Емтиханды ID-карта бойынша қабылдауға тыйым салынады);
3. қосымша ақпарат көздерін пайдалануға тыйым салу туралы ескертеді;
4. емтихан комиссиясының төрағасы студенттің аты-жөнін атайды, емтихан билеті және билет сұрақтарын оқыңыз;
6. комиссия студент айтқан сұрақтарды кейінгі сауалнама үшін жазады;
7. жауап дайындауға уақыт береді:
  - дайындық уақытын оқытушы және/немесе Комиссия мүшелері анықтайды;
  - комиссия мүшелерімен оқытушы студенттің дайындық процесін бақылайды;
  - қажет болған жағдайда ескертулер жасау немесе студенттің жауабын тоқтату (болған жағдайда бұзу актісін жасай отырып, емтихандағы мінез - құлық қағидаларын өрескел бұзу);
  - студенттің жауаптың конспектісін жасау үшін жобаны пайдалануға рұқсат етіледі;
8. студенттің билет сұрақтары бойынша сұрайды;
9. студенттің жауабы аяқталғаннан кейін емтихан тапсырушыға кетуге рұқсат береді;
10. әріқарай, рәсім топтың әр студенттерімен қайталанады.

СТУДЕНТТЕР

НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ. СТУДЕНТТІҢ ЕМТИХАН ТАПСЫРУ ҮШІН КОМИССИЯ ЖЕКЕ ШАҚЫРҒАНҒА ДЕЙІН БИЛЕТ АШУҒА ҚҰҚЫҒЫ ЖОҚ. ТЕК КОМИССИЯНЫҢ ӨТІНІШІ БОЙЫНША СТУДЕНТ ӨЗ БИЛЕТІН АШАДЫ.

Емтихан басталған кезде комиссия шақырған студент өзінің жеке куәлігін көрсетеді.

Маңызды. Емтихан басталар алдында кез келген емтихан билеттерін жариялауға және білім алушыларға жіберуге тыйым салынады.

Ауызша емтихан үшін аттестаттау ведомостқа балл қою уақыты—48 сағат. Сонымен:

1. Емтихан кесте бойынша өткізіледі.
2. Студенттер мен оқытушы емтихан күнімен уақытын алдын-ала білуі керек.
3. Универ жүйсінде пән бойынша қорытынды емтихан құжатын орналастыруға міндетті.
4. Емтихан басталғанға дейін студенттер алдын ала кеңес беру арқылы байланысады.
5. Емтихан комиссиясының төрағасы емтиханның талабын түсіндіреді.
6. 48 сағат ішінде студенттер жинаған баллдар аттестаттау ведомостқа қойылады.

Бағалау саясаты:

Критериалды бағалау: дескрипторларға сәйкес оқыту нәтижелерін бағалау (аралық бақылау мен емтихандарда құзыреттіліктің қалыптасуын тексеру).

Жиынтық бағалау: аудиториядағы (вебинардағы) жұмыстың белсенділігін бағалау; орындалған тапсырманы бағалау. Пән бойынша қорытынды баға келесі формула бойынша есептеледі:

Бағалау саясаты:

Критериалды бағалау: дескрипторларға сәйкес оқыту нәтижелерін бағалау (аралық бақылау мен емтихандарда құзыреттіліктің қалыптасуын тексеру).

Жиынтық бағалау: аудиториядағы (вебинардағы) жұмыстың белсенділігін бағалау; орындалған тапсырманы бағалау. Пән бойынша қорытынды баға келесі формула бойынша есептеледі:

$(AB1+AB2)/2 \cdot 0,6 + AB \cdot 0,4$.

Мұнда AB – аралық бақылау; ҚБ –

қорытынды бақылау (емтихан). Бағалау

шкаласы силлабуста беріледі:

Әріптік жүйе бойынша баға	Сандық эквивалент	Балдары(%-дық көрсеткіші)	Дәстүрліжүйе бойынша баға
A	4,0	95-100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	
C	2,0	65-69	Қанағаттанарлық
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D-	1,0	50-54	
FX	0,5	25-49	Қанағаттанарлықсыз
F	0	0-24	

